Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Enhet prehospital vård
Janne Kautto

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-05-11

HSN 2026-0273

Svar på skrivelse från Axel Conradi (M) om att inrätta trygghetsbefäl i ambulansen

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår Axel Conradi (M) att ett trygghetsbefäl ska inrättas i ambulanssjukvården. Förslaget motiveras med att hot och våld kan förekomma mot ambulanspersonal och skrivelsen hänvisar till ett skyddsombudsstopp. Trygghetsbefälet beskrivs bland annat ha i uppgift att säkerställa notering i journal om hotfullt eller våldsamt beteende samt att samordna med polis och andra aktörer för att möjliggöra trygg åkning.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Axel Conradi (M) om att inrätta trygghetsbefäl i ambulansen

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Skrivelsen från Axel Conradi (M) om att inrätta trygghetsbefäl i ambulansen anses besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Skrivelsen aktualiserar frågan om hur hot och våld mot ambulanspersonal kan förebyggas och hanteras i den prehospitala vården. I skrivelsen föreslås att ett trygghetsbefäl ska inrättas med uppgift att säkerställa notering i journal om hotfullt eller våldsamt beteende samt att samordna insatser med polis och andra aktörer vid uppdrag där risk föreligger.

Benämningen trygghetsbefäl är inte etablerad i nationell nomenklatur för inre ledningsfunktioner inom den prehospitala vården. Ordet befäl kan

uppfattas som en ledningsfunktion med arbetsledande mandat och riskerar därmed att skapa otydlighet om roll, mandat och ansvar. I flertalet andra regioner används i stället etablerade benämningar för inre ledning, till exempel inre sjukvårdsledare och inre befäl. Socialstyrelsen beskriver i rapporten Hot och våld mot ambulanspersonal: nuläge, analys och utvecklingsförslag (SoS, 2025-6-9626) att funktioner för inre ledning kan stödja ambulanspersonal i riskbedömningar av hot och våld. Funktionen kompletterar larmhanteringen med sakkunskap och täcker gränsområdet mellan larmcentralen och ambulanssjukvården.

I Region Stockholm finns operativ koordinator som samordnande funktion i den prehospitala vårdkedjan. Operativ koordinator har fortsatt regionalt ansvar för att samordna den prehospitala vården i Region Stockholm genom Ambulanssjukvårdsförvaltningens verksamhet, oavsett om verksamheten bedrivs i egen regi eller genom upphandlade leverantörer.

Ambulanssjukvårdsförvaltningen har därutöver beslutat att införa rollen inre sjukvårdsledare. Rollen etableras som ett led i det pågående utvecklingsarbetet med organisation, ledning och styrning inom ambulanssjukvårdsförvaltningen. Inre sjukvårdsledare motsvarar i mandat det som i flera andra regioner benämns inre befäl, men benämningen används för att tydliggöra att det handlar om en sjukvårdsledande funktion.

Införandet sker i två steg. Det första steget innebär att rollen etableras i projektform inför sommarperioden. Projektet ska ge erfarenheter inför permanent etablering och bland annat tydliggöra relationen till befintliga funktioner, däribland operativ koordinator, samt berörda rutiner, larmflöden och beslutsvägar. Inre sjukvårdsledare kommer att ha arbetsmiljömandat för Ambulanssjukvårdsförvaltningens verksamhet. Mandatet omfattar bland annat hantering av frågor om bemanning och övertid samt ansvar för att hantera frågor om hot och våld i ambulanssjukvårdens operativa verksamhet. För upphandlade leverantörer kvarstår arbetsgivaransvaret hos respektive leverantör.

Socialstyrelsen beskriver i sin rapport (SoS, 2025-6-9626) att hot och våld mot ambulanspersonal är en komplex fråga eftersom arbetet sker i många olika miljöer. Myndigheten bedömer att risken behöver motverkas genom flera samverkande åtgärder, till exempel utveckling av informationssystem, utbildning och övning samt rutiner för samverkan med Polismyndigheten. Socialstyrelsen redovisar även utvecklingsförslag som avser informationsöverföring och rutiner i vårdkedjan, bland annat överföring av

hotbedömningar, samordnade rutiner mellan polis och ambulans samt enhetliga rutiner i larmkedjan vid överfallslarm.

Region Stockholm och Polismyndigheten Stockholm har i sin gemensamma samverkansgrupp SÖK den 25 mars beslutat att inrätta en arbetsgrupp med uppdrag att arbeta med hot- och våldsfrågor i gränssnittet mellan Polismyndigheten och Region Stockholms prehospitala vård. Arbetsgruppen kommer att ledas av ambulanssjukvårdsförvaltningen och arbetet ska resultera i åtgärder som syftar till att stärka tryggheten för både medarbetare och patienter i den prehospitala vården.

Överväganden
Förvaltningen bedömer att det inte är aktuellt att hälso- och sjukvårdsnämnden tar ställning till att införa en specifik befälsfunktion i ambulanssjukvårdens interna ledningsstruktur. Frågor om intern ledning och bemanning utgör en del av vårdgivarens genomförande av uppdraget och ligger därmed hos vårdgivaren ambulanssjukvårdsnämnden inom ramen för arbetsgivaransvaret. Principiellt är det inte hälso- och sjukvårdsnämndens uppgift att besluta om vilka bemannade funktioner som ska finnas i vårdgivarens inre ledningsstruktur.

Ambulanssjukvårdsförvaltningen har samtidigt beslutat att införa rollen inre sjukvårdsledare i projektform inför sommarperioden.

Skrivelsen anger vissa uppgifter för ett trygghetsbefäl, men klargör inte rollens mandat, organisatoriska placering eller avgränsning i förhållande till befintliga funktioner. Förvaltningen bedömer att en ny benämning som innehåller ordet befäl riskerar att skapa otydlighet om ansvar och mandat i den prehospitala vårdkedjan.

Socialstyrelsen bedömer i sin utvärdering att hot och våld mot ambulanspersonal är en komplex fråga som kräver flera samordnade åtgärder, såsom bättre informationssystem, utbildning och samverkan med polisen. De föreslår även utveckling av rutiner för informationsöverföring och samordning i vårdkedjan, inklusive överföring av hotbedömningar.

Sammantaget talar detta för att Region Stockholm bör fortsätta utveckla arbetssätt och samverkan inom befintliga strukturer och med gemensam terminologi, i stället för att införa ett nytt befälsbegrepp. Mot denna bakgrund samt att Ambulanssjukvårdsförvaltningen arbetar med frågan bedömer förvaltningen att skrivelsen kan anses besvarad.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Eva Bring
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2026-05-11